No. 2195 Zaterdag 30 Januari 1926. 43ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

✠

Kardinaal Mercier.

Zaterdag 23 Januari des namiddags ten 3 uur is Kardinaal Desirée Mercier, Primaat van België, Aartsbisschop van Mechelen, op 74 jarigen leeftijd overleden.

Met hem is een historische figuur van den eersten rang, wiens naam wel voor immer met den grooten Europeeschen oorlog zal verbonden blijven, van het wereldtooneel verdwenen. Niemand, die gedurenden dien oorlog zich door zulk een onverschrokkenheid en heldenmoed vier jaar achtereen onderscheiden heeft, zoo hoog boven anderen uitstak, wiens naam in die dagen op aller lippen zweefde, die over geheel de wereld met een slag beroemd, gepriezen en bewonderd, en in Duitschland meer dan de kanonnen en mitrailleuzen gevreesd werd.

Vóór zijn benoeming tot Aartsbisschop van Mechelen was MERCIER Professor in de Thomistische wijsbegeerte aan de Universiteit te Leuven. Ook op dien post had hij grooten naam verworven als een wijsgeer van den eersten rang, die de Thomistische philosophie in nieuwe banen geleid had, door ook de nieuwe vindingen der natuurwetenschappen aan haar te toetsen en er mede in overeenstemming te brengen.

Bij zijn gouden priesterfeest in Mei 1924 werd hem een gift van 1½ millioen frs. overhandigd voor het fonds, dat zijn naam draagt. Het was een nationale hulde van België op zijn feest

Hoe hoog zijn naam sto[illegible] als geleerde blijkt wel hieruit, dat Kardinaal MERCIER eeredoctor in de rechten van 14 buitenlandsche Universiteiten, eeredokter in de Godgeleerdheid van 7 universiteiten, eveneens in de wijsbegeerte en de letteren van vier universiteiten was. Negen naties hadden hem met hun eerekruis gedecoreerd.

Koningen en Presidenten van 14 landen kwamen hem bezoeken en huldigen.

Ook zonder den oorlog zou Kard. Mercier, een der grootste, zoo niet de grootste bisschopfiguur der 20e eeuw geweest zijn.

Doch door den oorlog is zijn naam bij millioenen meer populair geworden dan misschien ooit iemand vóór hem.

„De groote verdienste van *Kard. Mercier* als Belg, schreef indertijd het liberale *Handelsblad*, ligt, minder in het feit, dat hij zich schrap heeft gesteld tegen de overweldigers van zijn land, dan wel hierin, dat hij die eenmaal aangenomen houding tijdens den ganschen duur van den oorlog zonder een enkel oogenblik er van af te wijken, zonder ooit te verflauwen tot het einde toe trouw is gebleven. Niet passief doch actief. Geen leidelijk verzet, maar een rusteloos werkzaam verzet, gebruik makend van elke gelegenheid om van zijn weerstand te getuigen.

Niet in het verzet zelf, doch in den duur, de aanhoudendheid, de onverzwakte scherpte van dat verzet — zie ik de groote verdienste, die bewondering verwekt. En ook in de wijze, waarop dat verzet tot uiting kwam: in geschriften zóó klaar en zoo duidelijk, met zulke felle scherpte van betoog, doch ondanks die glansheldere scherpte zóó hoffelijk van toon, dat die geschriften tevens litterair en historisch-polemisch zeer groote waarde hebben....

Die sterke eigenschap, om zonder een oogenblik van twijfel of vermoeienis rustig vol te houden in de eenmaal uit kalme overtuiging aangenome houding heeft KARD. MERCIER ten grooten deele te danken gehad aan de kracht van zijn godsdienstige overtuiging."

Prachtig schetst de Belg ERNEST CLAES ons KARDINAAL MERCIER'S optreden tijdens den oorlog in het volgende opstel:

„Wij mogen God danken dat, in de benauwelijkste uren die ons vaderland heeft gekend, deze priester, deze burger onder ons heeft geleefd. In onze meest tragische lijdensdagen is Kardinaal Mercier opgetreden als de strenge vertegenwoordiger van den Plicht, de verdediger van het Recht der zwakken tegenover de machtigen, als de fiere Prins-Bisschop, die de *civitas* beschermde tegen den overweldiger. Met dit verschil nochtans: als de Prins-Bisschop van eertijds niet bij machte was geweest de barbaarsche horden voor de muren der stad te stuiten, dan trad hij vooruit en smeekte den overwinnenden vijand het volk te sparen.

Kardinaal Mercier heeft nooit gesmeekt. Toen in 1914 Duitschland de misdaad beging zijn plechtig eerewoord met de voeten te treden, toen heeft hij vier jaar lang onverschrokken, zonder ooit een oogenblik te aarzelen, protest aangeteekend, heeft vier jaar lang zijn gezaghebbend woord striemend en straffend geklonken in de trotsche ooren van de mijneedigen, recht eischend waar dit geschonden werd, en geen enkele maal heeft hij het hoofd gebogen.

..... De Koning en de Regeering waren van Brussel naar Antwerpen moeten vertrekken, van daar naar Ostende, van daar naar den vreemde. Het Parlement bestond niet meer, de bestuursmachten waren met lamheid geslagen, de gemeentelijke overheden hadden het hoofd verloren. Niemand wist wat er in die eerste bezettingsmaanden, te midden van de Duitsche Terreur, diende gedaan te worden, tegenover den vijand, voor het eigen volk. Het geweldig en bloedig optreden van dien vijand, de vermoorde burgers en de neergeblakerde dorpen en steden hadden de menschen met ontzetting en verbijstering geslagen.

Een man bleef kalm te midden van dien chaos, al bloedde zijn hart van droefheid tegenover die matelooze ellende. Hij overschouwde den toestand en wist duidelijk wat hem te doen stond. Gedurende de bloedige gevechten rondom Mechelen, waarvan het lot afhing van Antwerpen en het veldleger, had men zijn hooge magere gestalte elken dag gezien, op alle banen en wegen, hulp biedend met eigen hand, de vluchtelingen troostend, de soldaten opbeurend, de stervenden bijstaand.

Zoo menige dappere jongen heeft, met een doodelijke wonde in zijn lichaam, voor zijn brekende oogen den glimlach van dien ouden priester gezien, en is zachter gestorven. De soldaten kenden hem allemaal: Kardinaal MERCIER. — Hij leed het lijden van al zijn geliefde kinderen, en toen zijn Universiteit te Leuven in brandstond, dreigde zijn hart te breken.

Nu stond hij daar opeens als alleen. En door het gansche zieltogende land richtte iedereen zijn blikken naar Mechelen. Onbewust bijna erkende men dat Kardinaal Mercier nu de eerste vertegenwoordiger was van het gezag, het geestelijke gezag was hier sterker dan het wereldlijke, dat in hem verpersoonlijkt waren de gevoelens van de lijdende gemeenschap, het verzet tegenover den vijand, de vaste hoop op de toekomst.

Wat zou hij nu doen? Zou hij spreken uit aller naam? Zou hij zijn woord laten hooren tegenover den brutalen overweldiger?

En dit woord kwam, en het was als een donderslag.

* * *

Men moet geleefd hebben onder de vijandelijke bezetting van 1914--1918 om te weten wat het was. Om te weten wat het was, altijd en overal omringd te wezen door spionnen, door een onzichtbare politie, die overal doordrong, overal hare knechten had, voor niets terugdeinsde. Ik lag in de loopgrachten van den Yser en heb het niet gekend, maar wat ik gehoord en gezien heb bij mijn terugkeer in het land, wordt slechts zwakjes weergegeven door een relaas van straffen en boeten, van gevangenis en wegvoering naar de Duitsche mijnen, door eene opsomming van gefusilleerden.

Daar verneemt men te Brussel, dat Kardinaal Mercier tot al de Belgen een brief heeft gericht, getiteld: „Vaderlandsliefde en Volharding". Zij hadden gehoord dat eenige priesters, met een paar exemplaren van dien brief in hunne kleeren verborgen naar Brussel waren gekomen, en dat hij Zondags op den kansel van de Sint-Jacobskerk zou worden afgelezen. „Moest ik honderd jaar oud worden, schrijft de Mirecourt, nooit zal ik het schouwspel vergeten dat dien dag de Sint-Jacobskerk aanbood.

De ruime kerk was tienmaal te klein om de menschen te bevatten, die van de vier hoeken van Brussel waren toegestroomd. In aller harten klopte de angst: de brief werd er gefluisterd, zou niet voorgelezen worden, de Duitsche politie had er den dag te voren de hand opgelegd. Zij heeft Kardinaal Mercier gedwongen zijn woord terug te trekken, en Zijne Eminentie heeft toegegeven.... Toen trad de eerwaarde pastoor op den kansel en te midden van de diepste stilte vernamen ze: „De Duitsche overheid heeft mij een bericht medegedeeld, dat zoo gezegd van den Kardinaal komt en waarin deze zijn Herderlijken Brief terugtrekt.... Dit bericht is valsch!"

En toen las hij de boodschap van den Kardinaal aan het Belgische volk, waarin hij zijn medelijdend hart uitsprak, zijn verontwaardiging en zijn troost, doch waarin hij terzelfdertijd op kernachtige wijze op de rechten van zijne medeburgers wees, waarin hij hulde bracht aan den Koning en aan het leger, en waarin de zekere hoop werd uitgesproken, dat de misdadigers zouden worden gestraft en België zegevierend de barbaarsche verdrukking zou doorstaan.

„De macht van den bezetter, zoo luidde het, is voor u geen wettelijk gezag. Dienvolgens zijt gij hem in uw hart geene achting, geene gehoorzaamheid verschuldigd. Het eenige wettelijke gezag in België is dit van den Koning, van de Regeering, van het parlement...."

Die Herderlijke Brief is de gansche wereld door bekend gemaakt, hij werd in vele talen vertaald, te Parijs werd hij zelfs voorgelezen in de kerken.

De Duitsche overheid schuimbekte — (ik kan hier geen beter woord vinden) — van woede, en had zij niet de verontwaardiging gevreesd van al de beschaafde volkeren, zij zou geen oogenblik geaarzeld hebben dien al te vrijmoedigen Prins der Heilige Roomsche Kerk naar Duitschland te deporteeren. Maar de grijze Kardinaal blikte Von Bissing, den Duitschen Gouverneur, onbevreesd in de oogen, en antwoordde op alle dreigementen met de woorden: „Het recht is op onze zijde!" „En telkens weer verhief hij de stem, bij elke nieuwe wreedheid van de bezetters teekende hij publiek protest aan, eischte hij recht en rechtvaardigheid, en liet aan de gansche wereld weten op welke wijze het arme België werd behandeld.

Als een tweede Paulus stond hij tegenover zijne verdrukkers, en zijn *civis Romanus sum* klonk even fier van de lippen als bij den grooten Christenapostel. Niemand heeft het den Duitschers zoo lastig gemaakt als Kardinaal Mercier, en geen middel werd door hen onbeproefd gelaten om zijn invloed te keer te gaan. Als een gestadige bedreiging, als de stem van het geweten zelf stond de eerbiedige grijsaard tegenover de trotsche generaals en gouverneurs, en voor al hun barsche blikken en woorden, voor hun sluwe vragen en voorstellen, had hij enkel een verachtelijk glimlachje.

* * *

Ik was krijgsgevangene in het kamp van Erfurt. Wij waren daar 'n achttien duizend man, Franschen, Engelschen, Russen en Belgen. Op een zekeren dag ontving ik een pakje uit Brussel — ik weet nog altijd niet van wie — en in dit pakje een doosje „harings au vin blanc." Met de grootste moeite van de wereld kreeg ik het open, het scheen voor de eeuwigheid gesoldeerd, en vond daarin.... den hooger vermelden Herderlijken Brief van Kardinaal Mercier.

's Anderdaags reeds was die brief vertaald in het Fransch en het Engelsch, en iedereen in het kamp heeft hem gelezen. Ik schreef aan den Kardinaal een briefje, (6 regels, met potlood, zooals het kampreglement het toeliet) met de groeten van al de krijgsgevangenen van Erfurt.

Vier weken later ontving ik van hem een langen hartelijken brief voor al de krijgsgevangenen van het kamp. Ik geloof dat die brief zoo wat tienduizend keeren werd overgeschreven door de Belgen, Franschen en Engelschen.

Ik heb niet veel oorlogs-herinneringen bewaard. Eenige brieven, eenige foto's — en mijne geknakte gezondheid. Nergens vindt ge in mijn huis koppen van granaten of hulzen van kartetsen, geen helmen, geen gasmaskers.

Die brief van onzen grooten Kardinaal is mij meer waard dan al het andere...

ERN. CLAES.

De Handelskade en het Waaigat.

Deze week heeft de Gouverneur een wenschelijkheids-verordening bij den Kol. Raad ingediend tot aanvulling van de Begrooting voor 1926, die reeds bij de Tweede Kamer is ingediend.

De bedoeling van dit ontwerp is de verbetering van de *Handelskade* en het *Waaigat*.

De Gouverneur verzoekt de Begrooting van 1926 aan te vullen bij onderartikel 142 met het volgend nieuw artikel:

„Meerdere kosten voor de voltooiïng van de Handels- en De Ruyterkade, bouw van een brug over het Waaigat, herstelling van de kade langs de Van den Brandhofstraat, bouw van twee extrepôts en een regenbak op deze kade en huur van materieel voor en kosten van toezicht op de uitvoering van deze werken." *Memorie.*

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Op de begrooting voor het jaar 1926 is een bedrag van fl 70,000,— voor voltooiïng der herstelling van de Handelskade uitgetrokken.

Nu door de *Koninklijk West-Indische Maildienst* aan de *„Christiani en Nielsen gewapend-beton Maatschappij"* is opgedragen een nieuwe kade voor de Westwerf te bouwen, opent zich voor het Gouvernement de mogelijkheid met deze maatschappij onderhandelingen te voeren over den bouw van een permanenten gewapend-beton kade langs de Handelskade. De aanwezigheid van IR. D. BOOMSMA, Ir.-Chef afdeeling Havenwerken, Gemeentewerken Rotterdam, te Curaçao stelde ondergeteekende in de gelegenheid zijn advies in te winnen over den bouw van deze gewapend-beton kadeconstructie.

Tevens kwam het gewenscht voor, nu bovengenoemde maatschappij werken op Curaçao komt uitvoeren, de verbetering van de kaden langs het Waaigat, een nieuwe brugverbinding tusschen de stad en Scharloo en de uitbreiding van het aantal gouvernements-entrepôts onder de oogen te zien.

Ondergeteekende won ook over deze werken het advies van IR. BOOMSMA in.

De Handelskade acht Ir. Boomsma het best te verbeteren door een nieuwe kademuur vóór de oude te maken. Hij stelt dan voor, de totale breedte van de kade op 17½ M. te brengen, t. w. 6 M. verhoogde kade voor het lossen, laden en opstapelen van goederen, achter het verhoogde gedeelte een strook van 2½ M, bestemd voor het brengen en halen van goederen, drie verkeersstrooken van 2½ M. te dienen voor het doorgaand verkeer naar het Waaigat en een strook van 1½ M. voor den bouw van een trottoir langs de huizen.

De diepte vóór de kade zal gebracht worden op 6 M.

In het plan is mede opgenomen een verlegging van de as van de brug in de as van de Breedestraat, hetgeen noodig is om de verbreeding van de Handelskade op die plaats tot haar recht te doen komen.

Het Waaigat zal als ligplaats voor zeilschepen kunnen worden bruikbaar gemaakt:

1o. door een gewapend-beton brug te bouwen in de verlenging van Van Raderstraat;

2o. door de kade aan de Zuidzijde naar voren te brengen, zoodat een kade. van 4 tot 2 M., een rijweg van 10 M. en een trottoir van 1½ M. gemaakt kan worden;

3o. door de kade aan de Noordzijde 9 M. naar voren te brengen, zoodat op het gouvernements-terrein ten zuiden van de Van den Brandhofstraat twee entrepôt-loodsen, respectievelijk met 450 M2. en 240 M2. grondvlakken, gebouwd kunnen worden, daar er dringende behoefte bestaat aan douane-opslagplaatsen.

De kosten van deze werken, huur van materieel en kosten van toezicht worden door Ir. Boomsma begroot op ruim f 500 000,—. Het grondwerk en het straatwerk zal door het Departement van Openbare Werken verricht worden.

De *Christiani en Nielsen gewapend-beton Maatschappij* is bereid tegen f 363 000,— de gewapend-beton werken en den bouw van de loodsen geschat op f 25 000,— uit te voeren.

Worden de werken aan de Handelskade en die noodig om het Waaigat geschikt te maken als zeilvaarthaven, afzonderlijk uitgevoerd, dan zullen de aanlegkosten voor elk van deze werken *i* 40 000,— *meer* bedragen, reden waarom voor de gelijktijdige uitvoering van beide werken 's Raads goedkeuring wordt gevraagd.

Over de urgentie van de uit te voeren werken behoeft ondergeteekende eigenlijk geen woord te schrijven, daar aan alle leden van Uwen Raad het verval van de Handelskade en de Van den Brandhofbrug bekend is. Het kan mogelijk zijn reeds in Mei a. s. met de werken te beginnen, wanneer Uw Raad zijn medewerking zou willen verleenen door een spoedig goedkeuring van het onderhavig ontwerp, waarvoor ondergeteekende reeds bij voorbaat dank zegt.

Nu de gelegenheid zich voordoet genoemde werken door een competenten aannemer te laten uitvoeren en aan den Raad cijfers kunnen worden medegedeeld, die niet zullen tegenvallen, daar die door een aannemer zijn genoemd, vertrouwt ondergeteekende op volledige medewerking van den Raad om deze noodige voorzieningen nog in den loop van dit jaar tot stand te brengen.

Door ondergeteekende wordt in het ontwerp geen bedrag genoemd waarmede het eindcijfer der uitgaven zal worden verhoogd, daar hij vertrouwt de voorgenomen uitgaven te kunnen bestrijden uit reeds op de begrooting toegestane gelden door bezuiniging op de uitgaven en door eenige meerdere opbrengt der middelen, wegens normaal accrès: Het subsidie-cijfer zal door de uitvoering dezer werken in dit jaar dan ook niet ongunstig beïnvloed worden.

Een door den Ir. D. Boomsma opgemaakte teekening wordt ter Griffie van den Raad nedergelegd.

Naschrift van de Redactie:

Langen tijd met veel ongeduld tegemoet gezien, komt dit ontwerp nog onverwacht.

Sedert een paar jaar reeds is de toestand van de *Handelskade* voor velen een ergenis geweest, door de belanghebbenden een onhoudbaren toestand genoemd, waarvan de verbetering dringend noodzakelijk was en niet langer mocht worden uitgesteld.

Het ontwerp stelt een radicale, in vele opzichten schitterende en spoedige verbetering in het vooruitzicht.

Achteraf beschouwd zullen velen met ons het nu als een geluk prijzen, dat de verbetering steeds is uitgesteld. Want de meest gelukkige omstandigheden hebben in deze dagen saamgewerkt om de oplossing van deze kwestie nu zoo gunstig en voordeelig mogelijk te maken.

Immers, zooals wij reeds gemeld hebben, is een Deensche betonmaatschappij, die haar filialen in Duitschland en Holland heeft en door haar uitgevoerde werken grooten naam verwierf, hier op Curaçao reeds begonnen voor de K. W. I. M. de *Westwerf* in modernen geest te herstellen.

Verder is de adviseur van de K. W. I. M. voor dit werk, Ir. D. Boomsma, Chef van de Gemeentewerken-afd. Havenwerken te Rotterdam, hier, geweest, en het Bestuur der kolonie heeft deze zeldzame gelegenheid benut aan dezen specialiteit in betonen havenwerken op te dragen een proeve van verbetering van de Handelskade, Waaigat enz. te ontwerpen.

Wat dit plan ongeveer inhoudt, kan men in de bovenstaande *Memorie van Toelichting* eenigermate overzien, en het is een grootsche, schitterende verbetering.

Voor den leek op dit gebied zal natuurlijk nog wel niet alles glashelder zijn, — de *Mem. v. Toel.* is vrij sober — vooral zonder de bijgevoegde teekening van Ir. Boomsma, zal men uit die *Mem. v. Toel.* wel niet alles zich klaar en helder kunnen voorstellen, hoe of 't nu eigenlijk moet worden.

Wij zijn in de gelegenheid geweest, die teekening voor enkele minuten te kunnen consulteeren. Wij geven dus voor onze lezers eenige nadere toelichting en verklaring.

De *Handelskade* in zijn tegenwoordige toestand, heeft vlak voor de „Gezelligheid" een breedte van niet meer dan 9 meter, die geleidelijk verbreedt tot op den hoek van het Waaigat tot 16 meter.

In het nieuw ontwerp wordt de *Handelskade* nu overal tot 17½ M. verbreed op de wijze zooals de *M. v. T.* duidelijk uiteenzet. En dat is een prachtverbetering. Wat de brug betreft, — hier is natuurlijk de *Koningin Emmabrug* bedoeld, — wordt gezegd, dat deze verlegd wordt in de as van de Breedestraat.

Uit de M. v. T. is de beteekenis van deze woorden een groot raadsel.

Er staat niet eens vermeld, of de Breedestraat van de Punda, of van die van Otrabanda bedoeld wordt. Met de teekening vóór zich is het geen raadsel meer.

Bedoeld is de Breedestraat van de Punda. Als men achteraan in deze Breedestraat gaat staan, zelfs een eind voorbij de Heerenstraat, dan ziet men niets van de brug, omdat ze niet in een rechte lijn met de Breedestraat ligt. De brug zal dus zooveel Zuidwaarts — hoogstens 3 of 4 meter — verlegd worden, zoodat zij in de as d.i. in een rechte lijn met de Breedestraat van de Punda komt te liggen. Voor het zeer drukke verkeer op dat punt, vooral voor den om zwaai van auto's enz. naar de Handelskade, die juist op dat punt zijn grootste bijna dubbele verbeeding krijgt, is dat een waardevolle verbetering.

De nieuwe betonbrug over het Waaigat. Deze komt veel verder dan de bestaande brug, vlak tegenover de van Radersstraat (Scharloo) te liggen. Deze brug krijgt een breedte voor rijweg van 5 M., met een verhoogd trottoir voor voetgangers aan elke zijde van 1½ Meter.

Een betonbrug is iets degelijks, massiefs, die geen onderhoud kost, welke constructie tegenwoordig overal voor vaste bruggen van niet al te groote lengte wordt toegepast. Door die opschuiving komt er vooraan in het Waaigat een groote plaatsruimte voor zeilschepen.

De weg langs het Waaigaat — de *Ruyterkade* — krijgt aan den hoek der *Handelskade* tot van de Columbusstraat een breedte van 10 Meter plus nog een kade van 4 tot 2 M. breed, terwijl er een trottoir langs de huizen van 1½ M. wordt gemaakt.

Tegenover de sobere uiteenzetting van de M. v. T., die alleen dient om de leden van de Raad in ruwe trekken een idee te geven van het ontwerp, staan natuurlijk,— zooals te verwachten is, — in het contract voor de aannemers meer gedetailleerde bepalingen over alle onderdeelen van het werk, waarin wij volgens onze bescheiden meening gaarne een conditie zouden willen opgenomen zien, van een garantie en het onderhoud gedurende een jaar ná aflevering van het geheele werk.

De kosten zijn vrij hoog. Doch daartegenover komt te staan, dat we na de uitvoering van dit werk tenminste met méér fatsoen, ja met ééníge trots, onze haven aan elke vreemdeling kunnen laten zien, en als bewijs dat ook ons Bestuur voor geen kosten terugschrikt om onze haven op de hoogte van den tijd te brengen.

Wij kunnen ons niet voorstellen, dat dit ontwerp in den Raad zal afgestemd, zelfs beknibbeld zal worden. Het honorarium voor den adviseur en ontwerper zou, vermoeden wij, ook in dat geval evengoed verschuldigd zijn.



VERLOOFD.

José M. F. Martijn.

met

Carolina Debrot.

Eenige kennisgeving.

Curaçao, 24 Januari 1926.



Over het Huwelijk.

II.

Het tegenwoordige Frankrijk heeft door zijn lichtzinnige en heidensche opvatting van het huwelijk, wel het eerst het meest verderfelijk voorbeeld gegeven.

Iedereen weet, dat ook de Staat belang stelt in het groote vraagstuk van de ontvolking van Frankrijk. Doch hij doet dit tastende, in alles materiëele oorzaken zoekend en het kwaad dus bestrijdend met materiëele middelen. Nog kort geleden gaf de *„Matin"* eene heele serie artikelen, die wel bewezen, dat het blad van goeden wil is, maar ook, dat 't heelemaal verblind is. En met de *„Matin"* zoo ongeveer alle vrijdenkers. Want laten we nu een oogenblik de Katholieke leer er buiten en plaatsen we ons enkel en alleen op maatschappelijk standpunt. Welnu, dan is het zelfs menschelijkerwijze beschouwd absoluut onmogelijk, dat een Staat zich verheft en zijn bevolkingscijfer ziet stijgen door de aanmoediging van de echtscheiding en de „onwettige huwelijken."

De gemakkelijkheid van het scheiden verlaagt het huwelijk. Inplaats van een verbond voor heel het leven, waartoe men zich ernstig voorbereidt, inplaats van eene poging om elkaar te begrijpen, elkaars fouten te verdragen en te samen zich te verheffen tot God, verlaagt men het huwelijk zich meer en meer tot eene „proefneming" Met X, IJ of Z schijnt het wel „leuk" een poos te leven, te genieten van allerlei vermaken. Gaat het niet, dan scheiden ze!

En als een Staat er toe moet komen, de geboorten van natuurlijke kinderen te moeten beloonen, dan ziet het er al treurig uit. Trouwens helpen kan het óók niet. Er is geen ongeloovige jonge vrouw ter wereld, die van het leven niets verwacht dan wat vermaak, die ter wille van een som gelds verlangen zal — (hetzij dan wettig of onwettig) een kind te hebben. Dit des te minder, omdat haar levensopvatting zich concentreert in het woordje „plezier", dat ze van al het ideale van een kinderzieltje geen besef heeft en dus het woord „kind" op materialistische wijze vertaalt door het woord „last".

Van de vrijdenkers valt dus niets te verwachten? Misschien wel iets! Een evolutie is nu eenmaal niet een gebeurtenis, die zich afspeelt in vierentwintig uur: ze groeit langzaam. En ze is aan 't groeien. Dat sinds enkele jaren op het Nationaal Congres, dat het bevolkingsvraagstuk bestudeert, de Staat de medewerking verlangt van de Katholieke en Protestantsche Secties, is reeds op zichzelf eene vooruitgang. Maar hoe meer men in de officieele kringen terecht komt, hoe angstiger de vrijdenkers zich toonen, om hunne dwalingen te bekennen. Het enkele motief dat hen in alles leidt, is het eigenbelang. Ze willen wel het belang van Frankrijk, zouden desnoods wel de scheidingswetten afgeschaft willen zien maar..... ze zwijgen, omdat ze zich niet willen compromitteeren in de oogen van hun kiezers, of van hun lezers of van hun prefect, enz, enz. Want ieder van hen wil „hooger op", wat eigenlijk zou moeten heeten, dat ze „omlaag" gaan: want het verlangen naar dat zoogenaamde hoogere is immers niets anders dan een zucht naar rijkdom en eer.

Maar daarnaast staan duizenden vrijdenkers, bij wie de liefde voor hun vaderland en een verlangen naar waarheid grooter is dan hun eigenbelang. En die duizenden beginnen openlijk te durven zeggen: *„We hebben gedwaald."*

Van bekeering is hier nog geen sprake. Maar het is al een reusachtige vooruitgang, dat een vrijdenkersblad als de *„Victoire"* onlangs openlijk durfde schrijven: „Het kost wél veel aan onzen hoogmoed het te bekennen; doch we moeten het zeggen: *Wij, vrijdenkers, we hebben ons vergist.* Het is onmogelijk Frankrijk op te heffen, als we den moed niet hebben, rechtsomkeer te maken en de helling te bestijgen, die we sinds meer dan veertig jaar zijn afgedwaald: de scheidingswetten moeten opgeheven worden, de godsdienst hersteld en de christelijke moraal moet terugkomen in de families en in de scholen."

Sinds enkele jaren hoort men die taal spreken en steeds duidelijker. Zoo langzamerhand schijnt er een pact te groeien tusschen de Katholieken en de oprecht handelende vrijdenkers. Deze laatste zijn nog in de minderheid, alhoewel men ze bij duizenden kan tellen. Maar we zeiden het zooeven: eene évolutie speelt zich niet af in vierentwintig uur! Doch onmogelijk lijkt het niet, dat Frankrijk heel langzaam gaat tot godsdienstvrede. Maar alvorens tot dien vrede komen, zullen er misschien nog jaren van strijd bestaan, van zware strijd zelfs.

Berichten uit de Kolonie.

Aan onze lezers.

Wegens plaatsgebrek konden we deze week de *Cur. Ditjes en Datjes* van JAN PAUL en een **groot getal** berichten niet opnemen.

Goede Reis.

Met het Spaansche SS. *Manuel Calvo* is de HoogEerw Pater Vicaris M. LUYCKX Donderdag naar Porto Rico vertrokken, om van daaruit de reis voort te zetten naar de Bovenwindsche eilanden. Ook Pastoor N. DE GROEN van Saba keerde met diezelfde reisgelegenheid weer naar zijn parochie terug.

Koloniale Raad.

In de zitting van Maandagavond 25 Januari 1926 was ingekomen het ontwerp-wenschelijkheidsbegrooting (*Handelskade en Waaigat*), dat op voorstel van den Voorzitter naar de afdeelingen werd verwezen.

De aftredende leden J. J. BEAUJON, E. M. PENSO, EDWIN SENIOR en E. S. C. DE VEER ABRAHAMSZ werden herkozen en als tweede candidaten respectievelijk gesteld de Heeren: DR. C. S. GORSIRA, JOSSY COHEN HENRIQUEZ, ELIAS M. CURIEL en DR. W. H. WINKEL.

De Raad was geheel *voltallig*; alle 13 leden waren tegenwoordig, wat in langen tijd niet meer gebeurd was.

Ontvangen

van de firma EDWARDS HENRIQUEZ & Co alhier, een scheurkalender van 1926, reclame voor de *Hapag linie.*
— van de firma J. & D. JESURUN, plattegrond, tijdtafel van de toeristenboot *Ohio* van de *R. M. S. P. Co.*
— *Rede, uitgesproken door* E. HELDRING, *Voorzitter* van de KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN, voor Amsterdam in de Openbare Vergadering dier Kamer op 5 Januari 1926.

Toeristenbooten.

De volgende week a.s. Vrijdag 5 Februari zal de eerste toeristenboot van dit jaar onze haven komen bezoeken. Het is de OHIO van de *Royal Mail Steam Packet Co.*

Het is een dubbelschroefboot 587 voet lang, 71 voet breed, van 19.000 bruto Reg. Ton inhoud en 27.180 Ton waterverplaatsing. Agenten zijn: de Heeren J. & D. JESURUN. Den 8e Maart komt deze boot onze haven ten tweede male bezoeken.

— Op Maandag 8 Februari komt het SS. RELIANCE van de *United American Lines* (*Harriman Line*). Dit schip met drie schroeven meet 20.000 bruto Reg. Ton. Evenals het vorig jaar zal zal ook nu deze boot opstoomen naar de Caracasbaai. Op 11 Maart komt de *Reliance* terug voor zijn tweede bezoek.

— op Dinsdag 9 Februari komt het SS. CALIFORNIA van de *Cunard Anchor Lines*. Den tweeden keer komt het op 13 Maart.

— Op 4 Maart komt voor de eerste maal onze haven bezoeken de toeristenboot VEENDAM van 25,620 ton waterverplaatsing, van de *Holland-Amerika-lijn*.

— Verder in Februari en Maart de MONTROYAL van de *Canadian Pacific*.

VERLOOFD:

Nini van der Werff
EN
Dr. H. S. Boogaart.

Eenige kennisgeving.

Korte Delft, F. 14.
MIDDELBURG
CURAÇAO.

Nieuwe Havendokter.

Volgens officieele berichten is in plaats van DR. GERSTL, die voor den dienst is afgekeurd, benoemd tot havendokter van Curaçao DR. ARENDS, oud-officier van Gezondheid 1ste klas bij de Konink!. Nederl. Marine.

Isla.

De C. S. M. heeft weer eenige tankschepen opgelegd.

Voorloopig vertrekken dagelijks maar *drie* tankers naar Maracaibo, zooals uit de schepenlijst in de nummers van *El Boletin Comercial* van deze week blijkt.

De West—Indische Gids.

De Januari afl. opent met eene bijdrage van Pater P. A. EUWENS, over *Klein—Curaçao*, een eilandje van geringen omvang, gelegen tusschen Curaçao en Bonaire, slechts bewoond door eenige torenwachters en hun klein-vee. Niettegenstaande de onbeduidendheid weet de schr. er nog merkwaardige bijzonderheden over te vertellen gedeeltelijk opgediept uit de vergetelheid van het Koloniaal Archief, ook uit werken, die niet iedereen tot zijn beschikking heeft, dan wel zijn opgeteekend uit den mond van geloofwaardige getuigen.—A. P. EN T. E. Penard geven den tekst (Inlandsch en Engelsch) van een aantal onder de Surinaamsche Boschnegers gebruikelijke raadsels, gevolgd door ophelderende noten (ook in de Engelsche taal).— DR. G. BONNE artikelt over de opleiding en de positie van den districtsgeneesheer in Suriname. -- Onder het opschrift „*Suriname in de collectie Six*" eene interessante beschouwing van den hr. J. F. SNELLEMAN over eenige zeldzame, merkwaardige en oude geschriften over de West-Indiën, welke door de firma Van Stockum te 's Gravenhage in het openbaar zijn verkocht. Een aardige, rake opmerking maakt de hr. Snelleman als hij, schrijvende over de hooge prijzen welke op bedoelde veiling werden besteed, zegt: „Destijds was West-Indië meer in tel dan de literatuur over West-Indië, thans heeft de belangstelling zich verplaatst." — Ten besluite een bibliografie.

(*Kol. Wkbl.*)

Lastige lading a/b. „Almelo."

Het bijna elf duizend ton groote stoomvrachtschip „*Almelo*" van de *Kon. Ned. Stoombootmaatschappij*, dat 31 Dec. van Amsterdam naar Curaçao vertrok, voerde als lading o. m. een lichterschip en drie dekschuiten met zich mede. Afgezien van het feit, dat deze lading nu niet bepaald alledaagsch is, mag de wijze, waarop deze booten aan boord van de „*Almelo*" geplaatst zijn, een staaltje van goede stuwadoorkunst heeten.

„Het 40 ton zware lichterschip en twee dekschuiten, elk 25 ton wegende, zijn op het voorschip van de „*Almelo*" aan de weerszijden diagonaalsgewijs op de verschansing geplaatst, zoodat men er gemakkelijk gebukt onder door kan loopen. Het achterschip van den lichter is met zware kettingen aan de stuurboordsmast van de „*Almelo*" vast gemaakt, terwijl het voorschip op dezelfde wijze aan de laadboomen is bevestigd. De twee zolderschuiten, die boven elkaar zijn geplaatst, werden op een dergelijke wijze bevestigd, terwijl een 20 ton zware dekschuit op het achterschip van de „*Almelo*" is geplaatst.

De vier vaartuigen, die door een bok van de *Amsterd. Droogdok-Mij* aan boord van de „*Almelo*" zijn geheschen, zijn bestemd voor Curaçao. Er behoort eveneens goede zeemanskunst toe, deze bijzondere lading in veilige haven binnen te brengen."

Dit bericht vonden we in *de Tijd*. We zijn benieuwd hoe dat hier met de lossing van die vracht zal afloopen.

Wij hebben hier geen bok van de *Amst. Droogdok Mij.* die 40 ton gewicht kan dragen, niets wat er ook maar op lijkt. De *Almelo* heeft een vrij lange reis gehad, want ze wordt eerst vandaag hier verwacht.

ALLERLEI.

Aandeel in de winst.

De *Peninsular and Oriëntal scheepvaartmaatschappij* heeft een nieuw stelsel van aandeel in de winst voor het personeel ingesteld. Ook het personeel van de Britsch-Indische stoomvaartmaatschappij zal daaraan deel kunnen hebben.

Het stelsel onderscheidt zich van andere proefnemingen op dit gebied, doordien geen aandeelen aan het personeel worden gegeven, doch hun gelegenheid gegeven wordt hun geld tegen een voordeelige rente te beleggen, welke naar verhouding van het jaarlijksche dividend toeneemt. Het stelsel beoogt een aansporing voor het persoonlijk initiatief te zijn en een aanmoediging voor het geheele personeel, om zijn uiterste best te doen, om het bedrijf zoo economisch mogelijk te maken.

Iedereen, die aangesteld is, kan een minimum van f 120 bij de maatschappij deponeeren, waarvoor een minimumrente van 5 pCt. per jaar wordt vergoed. Dit percentage wordt met 2pCt. verhoogd als het dividend op de uitgestelde aandeelen van de *P.* en *O.* 5 pCt. per jaar of meer bedraagt en met nog 2½ %, indien 10 pCt. of meer wordt uitgekeerd. Aangezien het dividend op de uitgestelde aandeelen van de maatschappij sedert jaren 10 pCt. of meer heeft bedragen, hebben de depositohouders 'n redelijk vooruitzicht om ten minste 7½ pCt. rente van hun deposito's te trekken.

Een bond van voetgangers.

De Parijsche voetgangers hebben zich aaneengesloten en onder leiding van den heer Jean Thybot Laspiére de „Union des Piétons de Paris" opgericht.

De vier millioen inwoners van Parijs, zeggen zij, zijn aan de genade van 60.000 taxi-chauffeurs overgeleverd, en wanneer een voetganger door een taxi is overreden, heeft hij in den regel niets in te brengen. Niet alleen omdat hij lichamelijk half vermorzeld is, maar tevens omdat hij rechtens daartoe niet over de noodige middelen beschikt.

In één week tijd zijn 500 verontwaardigde Parijzenaars tot de nienwe vereeniging toegetreden. Het lidmaatschap kost twee francs, maar men kan zich voor 12 frs extra tegen ongelukken verzekeren tot een bedrag van 12.000 francs. De vereeniging is echter van plan ook de politie in staat te stellen op de drukke punten meer verkeersagenten te plaatsen.

Voorts zal zij ijveren voor een nachtdienst der bussen, want zij meent dat er een einde moet komen aan de tyrannie der taxi-chauffeurs, die na middernacht 15 of 20 francs voor een rit van vijf francs vragen, of heeleemaal weigeren het publiek te vervoeren.

Verbetering van motorboot-roeren.

De Zweedsche ingenieur Rijnlander te Stockholm heeft een nieuw type roer van een motorboot uitgevonden, waardoor het mogelijk is de boot binnen twee of drie meter tot stilstand te brengen, terwijl de schroef in werking blijft.

Men heeft van deze uitvinding groote verwachtingen.

Protestanten en lijkverbranding.

De Pruisische algemeene synode heeft zich bezig gehouden met het vraagstuk van de oprichting van protestantsche kerkelijke crematoria.

Het voorstel der commissie ging in de richting, dat de kerk aan de gewone begrafenis als het gemeenschappelijk kerkelijk gebruik zou vasthouden. Voorts werd aanbevolen om de oprichting van kerkelijke crematoria af te wijzen.

Een wijzigingsvoorstel om in geval van bijzondere wantoestanden van plaatselijken aard de kerkbesturen het recht te verleenen tot oprichting van kerkelijke crematoria een beslissing te treffen, werd verworpen.

De wet op de petroleumvelden in Mexico.

De senaat van Mexico—City heeft den 18 Dec. in finale lezing aangenomen het wetsontwerp op de petroleumvelden, bepalende, daf alle vreemdelingen, die in Mexica land of water bezitten, gedwongen worden dat bezit binnen 3 jaar te verkoopen, tenzij zij zich intusschen hebben laten naturaliseeren. Het ontwerp is echter door den senaat zoodanig geamendeerd, dat het naar de Kamer terug gezonden moet worden.

MADURO'S BANK

CURAÇAO

BALANS OP 31 DECEMBER 1925.

ACTIEF.

Aandeelen en effecten beneden de marktwaarde	f. 1.652.422.87
Obligatiën op termijn en op zicht	1.829.371.61
Credieten op rekeningen courant	2.281.133.26
Buitenlandsche Banken (zicht-depositos)	632.542.12
Kassa	321.425.27
	f. 6.716.895.13

PASSIEF.

Kapitaal	f. 1.000.000.00
Reserve-fonds	750.000.00
Depositos	4.778.895.13
Reserven:	
voor niet betaalde interesten en verschillen op buitenlandsche wisselkoersen	30.000.00
voor risico-fonds en belastingen a/h gouvernement	158.000.00
	f. 6.716.895.13

De Administrateur Directeur,

J. A. CORREA.

De volgende staat geeft een duidelijk beeld van de ontwikkeling onzer zaken:

Eind	Reserve Fonds	Depositos	Totaal Actief
1917	10.000.—	1.145.331.—	2.427.684.—
1919	200.000.—	3.500.248.—	4.750.249.—
1921	500.000.—	3.615.711.—	5.145.788.—
1923	500.000.—	3.931.557.—	5.561.709.—
1925	750.000.—	4.778.895.—	6.716.895.—

3—3